

Shakespeare: Hamlet

„LENNI VAGY NEM LENNI?”

1. Shakespeare *HAMLETJE* szintén a világirodalom egyik legismertebb alkotása. Sokan, sokféle műfajban feldolgozták a tragédiáját. Nézz utána az interneten ezeknek a feldolgozásoknak! Készíts táblázatot, amely a legfontosabb adatokat tartalmazza 5 db adaptációval, feldolgozással kapcsolatban!

Alkotó	Cím	Keletkezés	Műfaj Művészeti ág
Laurence Olivier	<i>Hamlet</i>	1948	film
Zeffirelli	<i>Hamlet</i>	1990	film
Tom Stoppard	<i>Rosenkrantz és Guildenstern halott</i>	1990	filmes adaptáció
Ambroise Thomas	<i>Hamlet</i>	1868	opera
Václav Noid Bárta	<i>Hamlet</i>	1999	rockopera
Schilling Árpád	<i>Hamlet W.S.</i>	2010	színpadi adaptáció

2. A HAMLET egyik legérzékenyebb, legnaivabb szereplője Ophelia, Hamlet szerelme, aki nem veszi észre, mi is zajlik körülötte. Nem érti a világot, és védtelen az ármánykodások, csalások, kétszínűségek ellen. Ophelia Hamlet őrültsége láttán kétségbeesett, amikor pedig apja is meghalt – mégpedig annak a kezétől, akit apja tilalma ellenére is szeretett –, elméje elborult, és vízbe ölte magát.

Olvasd el az alábbi Hamlet-idézetet! Írj ez alapján 5-10 mondatos jellemzést, melyben jellemzed Hamlet és Ophelia szerelmét! Milyennek látod kapcsolatukat?

A szép és fiatal Ophelia szerelme Hamlet iránt tiszta és önzetlen. Megijeszti őt Hamlet őrültsége, próbál segíteni neki. Hamlet is nagyon szereti és tiszteli a lányt. Ophelia nemes és őszinte lélek, méltó társa lehetne Hamletnek. Ám a férfi nem avathatja be őt titkába, mert meg kell találnia és bosszút kell állnia apja gyilkosán. Ebbe pedig nem akarja bevonni a lányt. Azzal védi meg őt, hogy látszólag hátat fordít neki. De ereje sincs ebben az állapotában a szerelemhez. Jobbnak látja, ha elutasítónak mutatkozik Opheliával szemben.

3. Az alábbiakban Laurence Olivier 1948-as Oscar-díjas *Hamlet*-filmjéből és Richard Burton 1964-es *Hamlet* előadásából tekinthetsz meg egy-egy jelenetet. Ezekben a jelentekekben Hamlet apjának szelleme jelenik meg.

Ha modern kori színházi rendező lennél, hogyan oldanád meg a Szellem megjelenését?

A XXI. századi színházi előadásokkal szemben a nézőknek nagyok az elvárásai. Új nézőpontokra, dramaturgiai megoldásokra vágynak. Ezért én rendezőként nem a szellem árnyékát vetíteném ki. De nem is csak a szellem hangja szólalna meg. Arra helyezném a hangsúlyt, hogy Hamlet lelke, lelkiismerete szólal meg a szellem által. Ezért sem hangja, sem alakja nem jelenne meg. Hamlet egyedül állna a sötét szín közepén, és a színpad különböző pontjain fények villannának fel. Mire odafordul, a fény eltűnik. A szellem szavait így Hamlet szájába adnám.

4. A HAMLET értelmezői, kritikusai sokféleképpen megközelítették a művet. Ám akad egy XX. századi amerikai drámaíró, aki kommentárjában a HAMLET hibáira hívja fel a figyelmet.

Olvasd el T.S. Eliot véleményét és formálj róla saját véleményed! Egyetértesz Eliot álláspontjával?

„Távolról sem nevezhető a Hamlet Shakespeare mesterművének; a Hamlet minden bizonnyal művészi kudarc. Hamlet olyan érzelmek rabja, amely kifejezhetetlen, mert a való tényekhez képest aránytalanul túlzott.”

A Hamlet kritikusai leggyakrabban a főhős tépelődő, gondolkodó alakját, megoldásait dicsérik. Ám Eliot elmarasztalja jellemét. Szerintem Hamlet az adott helyzetben azt az utat választotta, amely a lehető legjárhatóbb út: örültséget színlelt, hogy elhamarkodott tettek helyett helyes döntést hozzon. Nem az indulatok és az erőszak embere, de ettől még érzékeny, sebezhető lélek. Ez a kettősség megjelenik Hamlet személyében, éppen ezért nem tartom kudarcnak ezt a művet.

5. Az alábbiakban egy rövid videót találsz, amely a Hamlet című rockopera egyik dalát mutatja be. Nézd meg, majd fejtsd ki pár mondatban a véleményed arról, hogy a zenés feldolgozások közelebb hozzák-e az eredeti irodalmi szöveget az olvasóhoz!

Bármilyen műről is legyen szó, sokkal előbb utat nyithat a befogadók felé annak zenés vagy képi változata, mint maga az irodalmi szöveg. A világ is felgyorsult körülöttünk, így vágyunk a pillanatnyi, erőteljes élményekre. Gyorsabban, intenzívebben magunkává tehetünk egy élményt. Az olvasás elmélyültebb folyamat. Sokszor úgy érezzük, nincs is rá időnk. Éppen ezért egy jól megkomponált dal felkeltheti érdeklődésünket, hogy elolvassuk a darabot.

6. 2005-ben a budapesti Bárka Színházban Tim Carroll rendezte a **HAMLETET**. A darab különlegessége abban is állt, hogy a rendező arra kérte a nézőket, vigyenek magukkal egy általuk szabadon választott tárgyat az előadásra. A színészek ezek közül válogattak, és be kellett azokat építeniük az előadásba.

Te mit vinnél magaddal? Mi lenne a darabban a szerepe?

Én egy kis kézitüköröt vinnék. Ez Hamlet kezében időről időre feltűnne, amikor saját létét, szerepét, feladatait elemzi. Illetve fontos szerepe lenne a Szellem megjelenésekor, mert Hamlet csak hangokat hallana, de a tükörbe nézve fedezhetné fel benne apját, aki bosszút kér tőle. Ezzel tulajdonképpen saját maga bensőjét fedezhetné fel.

7. A **HAMLET** nyelvezete különleges. A darab nagy részében a *blank verse* versformáját alkalmazza Shakespeare (ez a reneszánsz angol drámák kedvelt 10-11 szótagos, rímtelen sorokból felépülő versformája). Ám nem verses, hanem prózai formában szólal meg, amikor őrültséget színlel. Mi lehet ennek az oka?

A verses forma mutatja meg, hogy Hamlet elméje nem bomlott meg, nagyon is racionálisan, bölcsen gondolkodik. Önmagával szemben is nagyon őszinte, tisztán látja helyzetét.

Megőrülését csak színleli. A külvilág felé a megtévelyodott férfi képét kell mutatnia, ezért a fennköltebb verses forma helyett hétköznapi tartalommal és formával szól környezetéhez. Felvett magatartásához igazodik.